ILOS' ÅRSRAPPORT 2017

UiO : **Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk**
Det humanistiske fakultet

ILOS' årsrapport for 2017

ILOS' årsrapport er en kortfattet rapport som tar for seg viktige saker med strategisk betydning.

Helt overordnet var 2017 preget av instituttets arbeid med å følge opp tre nasjonale dokumenter: Stortingsmeldingene *Humaniora i Norge* og *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* og Norges forskningsråds (NFR) *Evaluation of the Humanities in Norway*. Dokumentene svarer godt til de tiltakene vi gjør for å bedre rekruttering og gjennomføring i fagene våre og har også gitt nye ideer til instituttets forskningsstrategi.

Den faglige profilen til ILOS i dag bidrar sterkt til forskning omkring samfunnsutfordringene definert i *Humaniora i Norge*, særlig «integrering, migrasjon og konflikter» og til dels også «de store teknologiskiftene». Det samme gjelder samfunnsutfordringene definert i EUs *Horizon 2020*-program, både hva angår «Europa i en verden under endring» og hva angår «Samfunnssikkerhet». ILOS har kanskje et uutnyttet potensiale til å bidra til humanistisk forskning omkring klimaendringer (definert som utfordring i så vel *Humaniora i Norge* og *Horizon 2020* som i *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2015-2024*).

I desember 2017 ble det klart at ILOS-satsningen *Literature, Cognition and Emotions* var en av fem satsninger som vil få midler fra HFs Faglige prioriteringer III. Dette er en utdannings- og forskningssatsning som får finansiering for fem år (2019-2023). Satsningen ledes av Karin Kukkonen, og involverer flere andre fra ILOS, i tillegg til andre forskere fra både HF og Psykologisk institutt (SV).

Våren 2017 var oppussingen av Niels Treschows hus ferdig, og alle ansatte kunne flytte tilbake til nye lokaler sommeren 2017 etter et års eksiltilværelse i lokaler på Ullevål stadion.

Utdanning

Antallet nye søkere (bachelor og årsenheter) til studiene på ILOS ligger noenlunde stabilt over tid. Det er imidlertid en markant økning i antall søkere til engelsk og russisk de seneste årene. Også søkningen til masterstudiene er stabil. I overkant av 80 nye masterstudenter begynte studiene sine på instituttet i 2017.

ILOS har satt seg ambisiøse mål for gjennomføringen på studiene våre: Vi har som mål at 2/3 av alle studentene som begynner på bachelor-studiene våre, fullfører gradene sine. Masterstudentene skal bli raskere ferdig. Vi arbeider derfor kontinuerlig med å legge til rette for et godt studiemiljø, og for å utvikle helhetlige og oppdaterte studieløp med emner som er godt koordinert med hverandre både i hvert enkelt semester og fra ett semester til neste. I 2017 var det særlig tysk og fransk som tok kraftige grep. Tysk lanserte høsten 2017 en helt ny bachelorutdanning.

Studiepoengsproduksjonen har falt litt, fra 55 500 poeng i 2016 til 53 480 poeng i 2017. Vi tror dette er en effekt av at vi de senere årene har ryddet mye i instituttets emneportefølje (UiOs største), slik at de fleste emnene nå er på plass i gode, sammenhengende studieløp, og slik er vi godt rustet til å møte en ny finansieringsmodell med større vekt på avlagte grader.

Det ble i 2017 innlevert i alt 93 masteroppgaver ved instituttet.

Fagmiljøene hadde gode opplegg på plass ved semesterstart, med flere faglige aktiviteter både i mottaksuken i august og videre utover i det første semesteret.

I desember fikk vi den kjedelige meldingen om at våre russisk-studenter som befant seg på studieopphold ved det norske universitetssenteret i Sankt Petersburg ble utvist.

Forskning

Instituttets forskere driver forskning av meget høy kvalitet, noe som viser seg i omtalene i NFRs *Evaluation of the Humanities in Norway*. Innen de fleste av fagene våre er vi klart nasjonalt ledende, og mye av forskningen vår kan dokumentere et betydelig samfunnsbidrag (*impact*). Også forskergruppene våre scorer høyt. Vi kan dog fortsatt bli bedre på å forske sammen og på å kommunisere om instituttets forskning.

Et viktig middel til å få til enda bedre forskning, er å hente hjem eksternfinansierte prosjekter. Instituttet identifiserer og støtter sterke søkere og øremerker midler til forskergrupper for at forskerne som deltar, sammen skal kunne jobbe frem søknader om eksternfinansiering.

2017 var et godt år for instituttet når det gjelder eksternfinansierte prosjekter. Instituttet fikk innvilget to av våre åtte innsendte søknader til NFRs tildeling til Fri prosjektstøtte (FRIPRO): Stijn Vervaet fikk innvilget forskerprosjektet *Probing the Boundaries of the (Trans)National: Imperial Legacies, Transnational Literary Networks and Multilingualism in East Central Europe*, mens Fabian Heffermehl fikk midler til mobilitetsstipend med prosjektet *Imprint and Tactility as Cultural Techniques in Russian Modernism*. I tillegg fikk instituttet innvilget en søknad om workshopmidler fra NOS-HS (The Joint Committee for Nordic research councils in the humanities and social sciences): Karin Kukkonens prosjekt *The Place of the Cognitive in Literary Study*. To forskerprosjekter innvilget i 2016 hadde oppstart 1. september 2017: Kristin Bech: *Constraints on syntactic variation: noun phrases in early Germanic languages* og Michael Lundblad*: The Biopolitics of Disability, Illness, and Animality: Cultural Representations and Societal Significance*.

Et av instituttets prioriterte områder er å følge opp forskere som har potensiale til å søke forskningsmidler gjennom EU-systemet. ILOS sendte i 2017 inn én Starting Grant-søknad til European Research Council (ERC).

Enda en av instituttets forskere, Francesco Venturi, fikk i 2017 plass på fakultetets ERC Karriereløpsprogram, slik at ILOS nå har tre forskere på programmet. Programmet går over fem år. Forskerne som tas opp, får tilført driftsmidler og en stipendiatstilling fra fakultetet, og forplikter seg til å søke et ERC-prosjekt i løpet av perioden.

Instituttet sendte også inn fire søknader til Marie Skłodowska-Curie Action International Fellowships. Dette er et opplæringsprogram hvor en erfaren forsker fra instituttet er kontaktperson og veileder for internasjonale søkere.

Instituttets forskningsstyrke viser seg også i publikasjonspoengene. Det samlede antallet gikk markant opp i 2017: fra 144 poeng i 2016 til 165 poeng i 2017.[1] Økningen har i sin helhet skjedd innen Nivå 1-publisering; antall poeng fra Nivå 2-publikasjoner er tilsvarende fjoråret. 31 ansatte sampubliserte i 2017.

[1] *Sammenlikning med tidligere år er mer komplisert, da det i 2015 ble innført en ny utregningsmodell som bl.a. gir høyere uttelling for sampublisering med forskere ved andre institusjoner, og især for sampublisering med utenlandske institusjoner.*

Tabell 1: Utvikling i publiseringspoeng[2] per nivå (2006-2017):

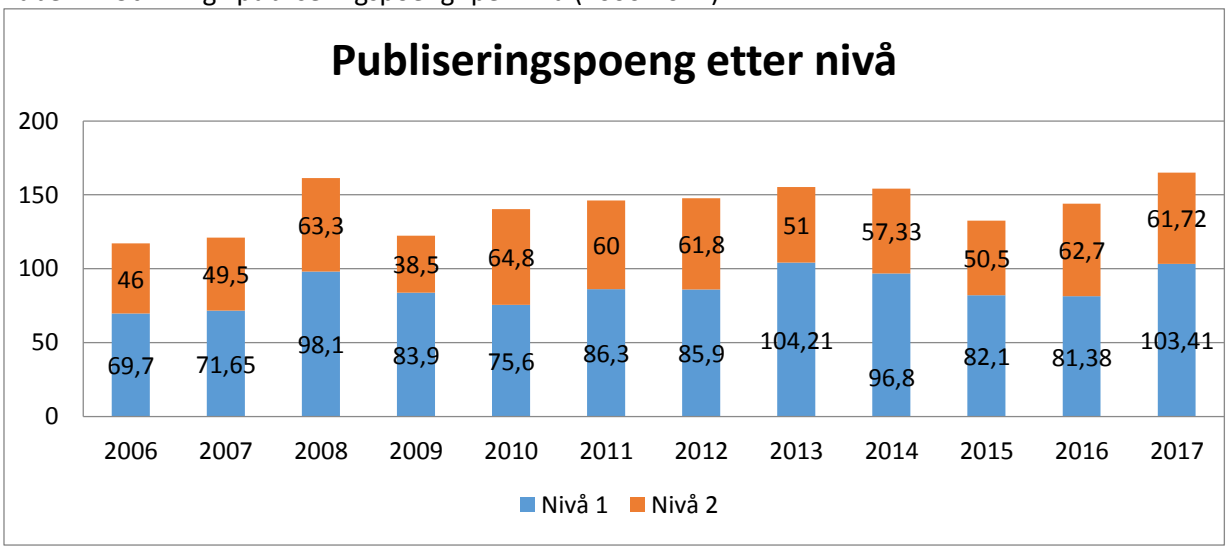

En løpende oppdatert oversikt over instituttets siste publikasjoner registrert i Cristin finnes på denne nettsiden: https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/hf/ilos/aktuelt/publikasjoner/index.html

Som et ledd i arbeidet for å anerkjenne og synliggjøre publiseringsaktiviteten ved instituttet ble det allerede etablerte glasskapet med nye bøker ved instituttets resepsjon supplert med en tavle med utskrifter av nye bidrag til akademiske tidsskrifter og artikkelsamlinger.

En del av instituttets forskere er med i én eller flere selvinitierte og ofte tverrfaglige forskergrupper. Nye grupper etablert i 2017 er bl.a. *Migration, Borders and Identity*, *Temporal Experiments* og *Found in Translation*. Den tidligere ordningen med tematiske forskningsområder gikk i 2017 inn i en sluttfase. Forskningsområdene *SynSem*, *Traveling Texts* og det instituttfinansierte *Discourses of the Nation and the National* har hatt mange positive synergieffekter. De to første ble sent inn til NFRs *Evaluation of the Humanities in Norway* og fikk svært gode vurderinger.

Selv om rapporten ikke ga en fullstendig gjennomgang og peker på aktiviteter lengre tilbake i tid, gir den en viktig pekepinn for potensialet for samfunnsbidrag («impact») av forskningen på ILOS. Den innbefatter både tradisjonell popularisering, men også utslag på andre måter, som f.eks. lærebøker i tysk og engelsk språk, tilretteleggelsen av tekstkorpora, og mer direkte i form av rapporter til regjeringen og Europarådet.

Forskerutdanning

Antallet avlagte doktorgrader har vært relativt stabilt over de siste årene. I 2017 var det fire disputaser ved ILOS, noe færre enn året før da det var sju disputaser. Instituttet hadde følgende disputaser i 2017:

1. Janicke Stensvaag Kaasa: *Shaped by the North, Shaping the North. English-Canadian Travel Writing in the 1950s*
2. Siri Fürst Skogmo: *Marked language in literary translation. Mapping challenges and solutions in five English novels and their Norwegian translations*
3. Egle Kesylyte-Alliks: *(In)visible Power of the State: National Flag, Nation and State in post-1990 Lithuania*
4. Peter J. Meedom: *Open-endedness: Living Forms in Interwar Modernist Fiction*

[2] For 2006-2015 er gammel beregningsmodell lagt til grunn.

Alle disse kvalifiserte til fullt (tolv måneders) gjennomføringsstipend.

2017 var også året da stipendiatene fikk en egen ph.d.-leder som legger til rette for og følger opp alle stipendiatene ved instituttet. ILOS har fortsatt også ansvar for litteraturdelen av forskerutdanningstilbudet ved fakultetet og sto i 2017 for ca 20 kurs, seminarer og sosiale arrangementer. Blant annet fikk stipendiatene på språk, litteratur og områdestudier et felles tilbud om en seminarrekke i akademisk skriving på engelsk (med ILOS' Gjertrud Stenbrenden). Instituttets litteraturforskere bidro også til den nyopprettede seminarrekken «Literary Criticism in Action», mens instituttets Øst-Europa-forskere ga seminarer med fokus på områdestudier. Et populært tiltak for stipendiatene er en ukentlig fruktkurv til felles lunsjpause.

Samfunnskontakt og formidling

ILOS har sin viktigste samfunnskontakt gjennom de mange studentene vi utdanner.

Mange av våre ansatte er etterspurte eksperter som stiller opp for medier og arrangementer. I 2017 bidro Kjerstin Aukrust flittig til den norske offentlighetens forståelse av det franske presidentvalget. Jon Haarberg utløste god debatt med sin bok *Nei, vi elsker ikke lenger. Litteraturen og nasjonen*. Atle Grønn kombinerte sin russisk-kompetanse med sin sjakk-ekspertise til glede for et stort publikum. Med utgangspunkt i sin bok *Fra englisc til English - et språk blir til* deltok Kristin Bech i en rekke arrangementer. Våre Russland-forskere kommenterte regelmessig utviklingen i Russland.

Vi forberedte en avtale med Spanias ambassade i Norge om internship for masterstudentene i spansk, og arbeidslivspanelet for slavisk/Øst-Europa møttes igjen. Det tette samarbeidet med en bred gruppe interessenter for tysk-faget – Partnerskap for tysk – fortsatte og ble blant annet trukket frem i Stortingsmeldingen *Humaniora i Norge.*

Menneskene på ILOS

Instituttet har i flere år vært inne i en periode med mange utskiftninger blant de fast vitenskapelig ansatte. I 2017 tiltrådte disse nyansatte:

- Francesco Venturi, førsteamanuensis i italiensk litteratur og kultur
- Ruprecht von Waldenfels, førsteamanuensis i polsk og russisk
-

Alexander Peter Pfaff tiltrådte som postdoktor på det NFR-finansierte prosjektet *Noun phrases in early Germanic*, ledet av Kristin Bech, og Dana Ryan Lande tiltrådte som postdoktor på prosjektet *TRAUM - Transforming Author Museums* (ledelse på IAKH).

I tillegg til disse begynte hele 15 nye ph.d.-stipendiater:

- Anastasia Kriachko Røren og Nikolay Sarkisyan på prosjektet *Symbolic Nation-Building in Eastern Europe*
- Giorgia D'Aprile Østvær og Cristina Gómez Baggethun på prosjektet *Found in Translation*
- Cecilie Bjerknes Aarre og Laila Berg på det tverrfaglige prosjektet *EURONOR*
- Stine Hulleberg Johansen og Øyvind Thormodsæter på prosjektet *Idiomaticity in English and Norwegian: Corpus-based approaches*
- Mexitli Nayeli López Río på prosjektet *ILLREP*
- Espen Grønlie på prosjektet *Traveling Texts*
- Yasemin Nurcan Hacioglu på prosjektet *Literature, Cognition and Emotions*
- Tom Bradstreet på NFR-prosjektet *BIODIAL*

- Riccardo Pulicani på prosjektet *SynSem*
- Eva Simčić, finansiert av HFs Karriereløpsprogram for Stijn Vervaet
- Camilla Chams, finansiert av HFs Karriereløpsprogram for Karin Kukkonen

Instituttet fikk også tre nye medarbeidere i administrasjonen: Sarah Salameh, som har overtatt ansvaret for ekspedisjonskontoret; forskningsrådgiver Jon Anstein Olsen som har det administrative ansvaret for instituttets stipendiater; og Cecilia Ingulstad, studiekonsulent med særlig ansvar for eksamensarbeidet for fransk, tysk og engelsk.

Maximino Ruiz Rufino fikk som den første ved ILOS i 2017 opprykk til dosent (i spansk språk). Han blir med det HFs andre dosent. Bergljot Behrens fikk opprykk til professor i engelsk språk.

En av våre mangeårige medarbeidere, professor i engelskspråklig litteratur Tone Sundt Urstad, gikk av med pensjon i 2017.

Lederteam og styre

Instituttleder Karen Gammelgaard tiltrådte en ny fireårsperiode (2017-2020). Nye medlemmer i lederteamet er forskningsleder Johan Schimanski, ph.d.-leder Tina Skouen (våren 2017 også vikarierende forskningsleder) og utdanningsleder Christian Janss (i 2017 også vara for instituttleder).

Instituttet fikk også et helt nytt styre for perioden 2017-2020. For de fast vitenskapelig ansatte ble følgende representanter valgt: Julián Cosmes-Cuesta, Hans Petter Helland og Gjertrud Flermoen Stenbrenden. For de teknisk-administrativt ansatte ble Tor Erik Risvik Johnsen gjenvalgt. Fakultetsstyret oppnevnte seniorrådgiver Jon Arild Olsen fra Nasjonalbiblioteket som fast ekstern styrerepresentant. De midlertidig vitenskapelig ansatte og studentene velger sine representanter for et år av gangen. I 2017 var stipendiat Giorgia D'Aprile Østvær representant for de midlertidig vitenskapelig ansatte, og Sigrid Albert Rikhem og Julia Wiedlocha var studentenes representanter i styret.

Instituttstyret hadde åtte møter i 2017, der det ble behandlet i overkant av 40 vedtakssaker. Hovedvekten av sakene styret behandlet var knyttet til ansettelser. Alle stillingene i ILOS' stillingsplan 2014-2018 var ved utgangen av 2017 besatt eller under tilsetting.

Økonomisk status

Ved utgangen av 2017 hadde ILOS et akkumulert *mindre*forbruk på ca. 8,5 millioner kroner, ca. 1,6 millioner kroner bedre enn opprinnelig budsjettert for perioden. ILOS' langtidsbudsjett viser et underskudd, noe som instituttet lever godt med, fordi vi erfaringsmessig får noe mer inntekter enn forventet. Samtidig er det noe usikkerhet knyttet til den varslede nye finansieringsmodellen, som vi foreløpig ikke vet hvordan vil slå ut for instituttet.

Instituttet fortsetter som før med flere mål: øke studentgjennomstrømningen og øke inntjeningen av eksternfinansiering.

Priser og utmerkelser

På instituttets julelunsj 12. desember ble Anne Birgitte Rønning tildelt Per Winthers minnepris for sin inkluderende innsats for nye kolleger ved instituttet.

Ph.d.-stipendiat Marthe Handå Myhre vant i april pris for beste ph.d.-paper om Russland/Ukraina på *The Annual World Convention for the Study of Nationalities* i New York.